

Semolič podprl stavkajoče v Loki Pro

Stavki v škofjeloški tekstilni tovarni Loka Pro še ni videti konca. Ker v. d. direktorja Gorazd Krajnik do 4. marca ni podpisal izjave, da soglaša s stečajem, mu je sodišče rok podaljalo za osem dni. Ko je Milena Sitar to novice sporočila delavkam, niso mogle skriti razočaranja. Podpore stavkajočim delavkam je to sredo izrazil tudi predsednik ZSSS Dušan Semolič. Med kratkim obiskom jim je povedal, da nikakor niso krive za nastale razmere, saj so vodstva podjetij dolžna organizirati donosno delo in ga tudi plačati. Zaposlene je pozval k solidarnosti, strpnosti in slogi. Prav med njegovim obiskom je namreč prišlo med njimi do besednega obračunavanja. Stavkajoče delavke so tistim, ki delajo, želele preprečiti, da bi prisluhnile Semoliču.

Težave in pomisleki delavk se iz dneva v dan stopnjujejo. Skrbi jih nezgodno zavarovanje, trajanje delovne dobe, odsotnost zaradi bolezni otrok. Opažajo tudi, da popoldne in ponoči izginjajo stroji, najprej je izginil najdražji. Krajnik, ki bi lahko agonijo Loke Pro skrajšal, pa očitno zavlačuje.

M. M.

Trgovci pri Pahorju

Vodstvo Sindikata delavcev trgovine Slovenije je prejšnji petek predsedniku državnega zbora Borutu Pahorju predalo 2000 podpisov v podporo referendumu o obratovalnem času prodajaln. Franci Lavrač, Sandi Bartol in Petra Hudales Ružič so izrazili pričakovanje, da bo državni zbor hitro določil rok za zbiranje 40.000 podpisov, potrebnih za razpis predhod-

nega zakonodajnega referenduma. Predlagatelji referenduma so skupaj s pristojnimi v državnem zboru ta ponedeljek preoblikovali referendumsko vprašanje, ki se glasi:

Ali ste za to, da se v predlogu zakona o spremembah zakona o trgovini določi, da so prodajalne odprte največ deset nedelj v letu, razen bencinskih servisov z omejeno

prodajno površino ter prodajaln v bolnišnicah, hotelih, na letališčih ter železniških in avtobusnih postajah, ki so lahko odprte brez omejitev?

Zakonodajno-pravna služba je opozorila, da bi referendumsko vprašanje lahko bilo v nasprotju z ustavno svobodo gospodarske pobude. Ko bo državni zbor to tehtal, se bo morebiti obrnil še na ustavno sodišče, ki naj bi presodilo, ali je vprašanje v nasprotju z ustavo.

Čestitamo
za dan žena

Iz vsebine:

Drugi kongres Stupisa

Po kongresu bo sindikat še bolj enoten in močnejši

Jože Türkl, novi predsednik

Tone Rozman, novi generalni sekretar

Strani 4 do 7

Tiskovna konferenca ZSSS in Sindikata KNG

Za 21. marec napovedali protestni shod pred palačo GZS

Prejšnji četrtek je bila v Domu sindikatov tiskovna konferenca o tem, kako Gospodarska zbornica Slovenije blokira podpis kolektivne pogodbe za kemično industrijo in gumarstvo. Na njej so govorili Janez Justin in Marjan Barl, predsednik in sekretar Sindikata KNG, Dušan Semolič, predsednik ZSSS, in Brane Mišič, izvršni sekretar v ZSSS. V protest zoper blokado bo Sindikat KNG 21. marca pred zbornično palačo na Dimičevi ulici v Ljubljani pripravil protestni shod. Ker gre za širši problem (zbornica ovira tudi pogajanja v drugih dejavnostih), je pričakovati, da se bodo protestnikom KNG pridružili tudi predstavniki drugih sindikatov s področja gospodarstva.

Razloge, zaradi katerih se je Sindikat KNG odločil za protestni shod pred palačo GZS, je Justin kronološko predstavil takole (vse je dokumentiral s kopijami dopisov in drugih listin):

Pogajanja o normativnem in tarifnem delu kolektivne pogodbe za kemijo in gumarstvo so se začela oktobra 2001. Ker zakon o delovnih razmerjih še ni bil sprejet, sta se obe strani strinjali, da se bosta najprej pogajali o spremembah tarifnega dela. Na predlog delodajalcev naj bi v njem uveljavili tudi nov plačni model. Do 15. oktobra lani, ko sta se pogajalski skupini dogovorili za nov tarifni del kolektivne pogodbe, je bilo 18 krogov pogajanj.

Janez Justin napoveduje uspešen 21. marec.

Ker sta se pogajalski skupni dogovorili, da je treba pogodbo čim prej podpisati, so predstavniki obeh strani prejeli povabilo, naj 6. novembra pogodbo tudi podpišejo.

Upravni odbor združenja za kemijsko industrijo na seji 29. oktobra ni dal soglasja za podpis kolektivne pogodbe. Razlog je bil v tem, da zaradi kratkega roka še ni bilo opravljeno usklajevanje s pravno službo GZS. Splošno mnenje pravne službe naj bi bilo, da spremembe kolektivne pogodbe niso konsistentne in skladne z usmeritvami upravnega odbora GZS. Sekretar združenja je zato KNG obvestil, da je podpisovanje treba preložiti. Na sindikat je dopis združenja prispel šele 4. novembra.

Justin je v imenu KNG še istega dne pisal združenju, da jih je preložitev presenetila. Zapi-

sal je tudi: »Dosedaj smo menili, da so imeli pogajalci mandat za pogajanja, iz dopisa pa je videti, da imate še vedno centralistično upravljanje s strani GZS. Nesprejemljivo je, da mora rešitve, ki so jih pogajalci iskali eno leto, pežegnati še pravna služba. Če ne pride do zelo hitrega premika, bo sindikat moral reagirati skladno s svojimi pravili.«

Iz združenja so 19. novembra sindikatu odgovorili, da so prejeli pravno mnenje pravne službe GZS, ki je bilo tako obširno, da so ga pogajalski skupini predali v preverjanje. »O zaključku pogajanja pa bo upravni odbor združenja sklepal šele po preverbi s strokovno skupino GZS,« so še zapisali. Kot porog sindikatu pa je v tem dopisu uvodoma zapisano še, da upravni odbor združenja podpira usklajeno besedilo sprememb kolektivne pogodbe in daje pogajalski skupini priznanje za opravljeno delo.

Na kongresu Sindikata KNG 22. novembra so bili delegati zelo kritični do postopkov delodajalcev in zato sprejeli oster protest ter odločitev o uporabi vseh sredstev sindikalnega boja.

Kritično javno izjavo je 28. novembra podpisal tudi predsednik ZSSS Dušan Semolič.

Vodstvo KNG se je v decembru srečalo s Stojanom Binderjem (predsednikom združenja delodajalcev, in Mirovom Sotlarjem, podpredsednikom GZS, vendar napredka ni bilo. Zaradi tega je Justin 19. decembra pisal še predsedniku skupščine GZS Janezu Bohoriču. Med drugim je zapisal, da strokovne službe GZS očitno ne zaupajo izvoljenim organom združenja in se do njih obnašajo zaničevalno.

Gospodarska zbornica Slovenije nas s svojimi nerazumnimi dejanji sili v zaostrovanje odnosov. Probleme želimo reševati po mirni poti in ne na ulici. Če naši zahtevki ne bodo upoštevani, bomo uporabili vse razpoložljive oblike sindikalnega boja, je pisal Justin.

Predsednik ZSSS Dušan Semolič je 8. januarja organiziral pogovor s predsednikom in sekretarjem Združenja delodajalcev Slovenije. Na pogovoru so sodelovali tudi Brane Mišič in predstavniki nekaterih drugih sindikatov gospodarskih dejavnosti. Dogovorili so se za takojšen sestanek strokovne skupine upravnega odbora GZS.

Podpis spremenjene kolektivne pogodbe naj bi bil možen takoj po tem sestanku.

Na podlagi tega dogovora je Sindikat KNG povabil partnerje, naj 21. januarja podpišejo dogovorjene spremembe kolektivne pogodbe.

Iz združenja so 17. januarja odgovorili, da bi bilo treba pred podpisom še izčistiti, kaj od normativnega dela kolektivne pogodbe glede na novi zakon o delovnih razmerjih še velja. Če bi to naredili, bi bila kolektivna pogodba za kemijo in gumarstvo prva usklajena z zakonom o delovnih razmerjih.

Na pobudo predsednika Sindikata KNG je bil 3. februarja še en pogovor na sedežu združenja delodajalcev. Po pojasnilih predstavnikov sindikatov je sekretar združenja Zvone Gosar menil, da ni večjih ovir za podpis spremenjene kolektivne pogodbe.

Kolegij predsednika Združenja delodajalcev Slovenije se je sestel 5. februarja, vendar na sejo niso povabili predsednika pogajalske skupine delodajalcev. V zapisniku piše, da se spremembe kolektivne pogodbe za kemično industrijo in gumarstvo ne podpišejo vse do uvedbe novega plačnega modela, ki ga bodo delodajalci pripravili v letu dni po podpisu socialnega sporazuma za obdobje 2003–2005. Po zapisniku je generalni sekretar ponovno zahteval pisno mnenje strokovne skupine delodajalcev. Gospodarske družbe so

Marjan Barl: »Ljudje so nestrpni in pričakujejo, da bo sindikat zanje kaj naredil.«

svobodne in lahko, če jim to omogočajo rezultati na trgu, izplačujejo višje plače.

Čeprav smo želeli bolj pritiskati na nasprotno stran, tega nismo, saj so nam vseskozi dajali upanje, da bodo ovire odstranjene, pravi sedaj Justin. Šele 5. februarja so prvič jasno rekli, da ne mislijo podpisati. Podobno ali še huje so 19. februarja slišali iz ust podpredsednika GZS Mira Sotlarja. Dejal je namreč, da si na GZS ne želijo sprememb in da so izhodiščne plače kar dobra rešitev, nov plačni model pa zanj ni sprejemljiv. Dejal je tudi, da GZS ne bo podpisala nobenih sprememb kolektivnih pogodb dejavnosti. Nove kolektivne pogodbe ali njihove spremembe bo po Sotlarjevih besedah mogoče podpisati le tako, kot predlaga GZS. Iz vsega tega

Delegacija Sindikata delavcev trgovine Slovenije (SDTS) je prejšnji petek predsedniku državnega zbora Borutu Pahorju izročila 1996 podpisov za začetek zbiranja 40.000 podpisov za razpis referendumu v podporo spremembi zakona o trgovini. Naslednji dan smo sekretarja SDTS Sandija Bartola povprašali, kako so v sindikatu pripravljani na zbiranje podpisov.

»Najprej moram še enkrat poudariti, da smo za spremembo zakona o trgovini izkoristili vse legitime postopke, vendar smo pri delodajalcih naleteli samo na aroganco, domišljavost in blokade. Pri delodajalcih in v politiki ni bilo niti najmanjše pripravljenosti za dialog o vprašanju obratovalnega časa prodajaln, ki je za delavce in delavce v trgovini in njihove družine tako pomembno,« je dejal Bartol, ki je še posebej kritičen do vodje poslanske skupine LDS v državnem zboru Toneta Anderliča in do ministrice za gospodarstvo Tee Petrin. Kakor je opozoril Bartol, prihaja v Sloveniji do poskusov združitve liberalcev in novodobnih kapitalistov v cilju vzpostavitve liberalnega kapitalizma, ki lahko delavstvu in drugim državljanom prinese samo gorje. Za delavce po Bartolovih besedah kapitalizem ni problematičen. Problem je samo v tem, da pri nas nekateri, med njimi sta tudi Anderlič in Jankovič, želijo takšen liberalni kapitalizem, kjer je v imenu dobička dovoljeno vse.

Zakaj je SDTS pričakoval, da bo državni zbor obravnaval predlog sprememb zakona, kot ga je v parlamentarno proceduro vložila Nova Slovenija, po hitrem postopku? »Zato, ker nas izkušnje učijo, da v državnem zboru nekatere zakone sprejemajo izredno počasi,« je pojasnil Bartol. »Zakon o sodelovanju delavcev pri dobičku je denimo državni zbor pred dvema letoma in pol po dolgotrajnih bitkah vendarle uvrstil na dnevni red in obravnaval v prvem branju. Zdaj pa že dve leti in pol zaman čakamo na drugo in tretje branje. To je tipičen primer, kako lahko oblast v interesu kapitala zadržuje sprejem katerega koli zakona.«

»V našem sindikatu smo skoraj 2000 podpisov, ki smo jih predali državnemu zboru, zbrali skoraj čez noč,« je pojasnil Bartol. »Ob predaji nas je sprejel predsednik državnega zbora Borut Pahor, ki se zaveda pomena naše pobude in njene osnovne ideje.«

Kakor je dejal Bartol, je vsak referendum klobučata parlamentarna demokraciji, zato si bo po nje-

Pogovor s Sandijem Bartolom o pripravah za zbiranje podpisov za referendum o omejitvi obratovanja trgovin ob nedeljah

Dobro organiziran sindikat bo zbral potrebne podpise

govem mnenju oblast prizadevala referendum odložiti, otežiti ali preprečiti iz formalnih razlogov. »Vendar pa imamo odgovor tudi na to! Če nam bo poskušal kdo metati polena pod noge z navedbami, da je naša zahteva protiustavna, mu bomo postregli s predlogom zakona, ki ga je lani 16. avgusta vložila ministrica Petrinova. Na njen predlog zakona, ki je mnogo bolj omejeval obratovalni čas prodajaln ob nedeljah kot naš predlog, vladni urad za zakonodajo ni imel pripomb. Zelo nenavadno bi bilo, če bi zdaj poskušali spodbijati zakonitost in ustavnost našega predloga zakona.«

V SDTS so se dobro pripravili na zbiranje podpisov in na referendum. »Za zbiranje podpisov imamo že vse pripravljeno. Prav tako imamo natisnjeno že vso propagandno gradivo od plakatov do majhnih letakov. Izdelani so tudi teploti za komercialne in lokalne televizije ter videofilm. Ko bo razpisan roka za zbiranje podpisov za referendum, bomo takoj aktivirali poseben štab, ki je že imenovan. Zato bomo lahko začeli podpise zbirati takoj.«

»Na srečo je naš sindikat našel zaveznike tudi v 20 sindikatih dejavnosti v okviru ZSSS. Vodstva teh sindikatov so se s podpisi zavezala, da bodo podpirali naša prizadevanja in nam pomagali tudi pri izvedbi naših aktivnosti,« je poudaril Bartol. »Zato v tej akciji na preizkusu ni samo naš sindikat, temveč ZSSS v celoti!«

Po Bartolovih besedah prizadevanja SDTS podpirajo tudi številni generalni direktorji in predsedniki uprav velikih trgovskih podjetij v Sloveniji. »Podjetja, katerih vodstva nas podpirajo, imajo na trgu v Sloveniji 55-odstotni tržni delež!«

Sandi Bartol: Naš sindikat je dobro organiziran, zato nas ni strah, da naša akcija ne bi uspela in da ne bi pravočasno zbrali 40.000 podpisov.

»Da bi bila nedelja tudi za delavke in delavce v trgovini dela prost dan, meni tudi vse več potrošnikov,« je dejal Bartol. »To nedvoumno kažejo raziskave javnega mnenja in ankete, ki jih izvajajo mediji.«

Če SDTS ne bi izkoristil vsega omenjenega, bi bila po mnenju Bartola to velika napaka in velika škoda za celotno sindikalno gibanje.

SDTS bo na referendumu postavil državljanom preprosto in jasno vprašanje: »Ali ste za to, da so trgovine v letu odprte največ 10 nedelj v letu?«. Kdor bo odgovoril z da, bo dal glas za to, da bo 100.000 delavk in delavcev v trgovini ob nedeljah lahko zaživel normalno družinsko življenje. To pa ne pomeni, da ob nedeljah ne bodo odprte dežurne trgovine. Razlika bo samo v tem, da se bodo trgovci morali do-

govoriti, kdaj bo katera trgovina dežurna. Potrošniki bodo imeli tako možnost skozi vse leto ob nedeljah kupovati tisto, kar so čez teden pozabili kupiti.

SDTS bo v času zbiranja podpisov pred upravnimi enotami postavil svoje stojnice. Na njih bodo občani lahko dobili formularje, ki jih bodo izpolnili, nato pa bodo svoj podpis na njih overili na upravni enoti. Tisti, ki bodo želeli podpreti našo akcijo, se bodo morali napotiti pred upravno enoto, tam pa bodo na licu mesta na stojnici SDTS zvedeli vse. Občan, ki bo dal svoj podpis za dostojne pogoje dela in življenja trgovk in trgovcev ter njihovih družin, ne bo porabil več kot pet minut svojega časa. »Naš sindikat je na terenu dobro organiziran, zato nas ni strah, da naša akcija ne bi uspela in da ne bi pravočasno zbrali 40.000 podpisov,« je poudaril Bartol.

Tomaž Kšela

Justin sklepa, da so bili vsi pogovori le farsa in da je bil KNG poskusni kamen. Podobno se je predstavnikom Sindikata KNG zgodilo pri pogajanjih o kolektivni pogodbi za nekovine. Po sedmih krogih so se pogajalci dogovorili za podpis aneksa kolektivne pogodbe. Do tega pa ni prišlo, ker delodajalci niso bili pripravljani podpisati njegove razlage.

O zapletu s podpisom sprememb kolektivne pogodbe bo sindikat obvestil svoji mednarodni sindikalni centrali ICEM in EMCF. Na dan človekovih pravic 21. marca pa bo Sindikat KNG pred poslopjem GZS organiziral protestni shod.

Barl je dodal, da bo KNG naredil vse, do bo dosegel podpis sprememb kolektivne pogodbe. To bo mogoče le z dialogom z verodostoj-

nimi partnerji. Zaradi slabih razmer so ljudje nestrpni in pričakujejo, da bo sindikat zanje kaj naredil.

Mišič je dodal, da gre pri tem primeru za centralistično odločanje GZS, ki nima primerjave niti s polpreteklo zgodovino. Mišiča kličejo številni direktorji, ki so prepričani, da je nov plačni model, pripravljen v ZSSS in usklajen z združenjem delodajalcev, boljši od sedanjega sistema izhodiščnih plač in indeksacij. Prepričan je, da je zbornico treba umakniti iz pogajanj, saj sicer na njih ne bo napredka. Mišič še meni, da bi morala tudi država kaj narediti in omogočiti združenju delodajalcev, da se odlepi od zbornice.

Semolič je dejal, da je reprezentativnost sindikatov v Sloveniji urejena z zakonom. Evrop-

sko bi bilo tudi, da se z zakonom uredi reprezentativnost delodajalskih organizacij. Kritična točka socialnopartnerskih odnosov je GZS z obveznim članstvom in obvezno članarino, zaradi česar je v primerjavi z drugimi partnerji v privilegiranem položaju. GZS objektivno preprečuje krepitev prostovoljnih delodajalskih organizacij.

V GZS si prizadevajo za amerikanizacijo odnosov. Vse naj bi bilo odvisno od dohodka podjetij. To je po Semoliču neskladno z evropskimi minimalnimi standardi, o katerih se dogovarjajo partnerji v dejavnostih. Shod 21. marca bo resen opomin GZS, naj spremeni svoja stališča. To je boljše od kolapsa sistema kolektivnih pogodb, ki bi ga morala reševati vlada.

F. K.

Prejšnji petek je bil v Beli dvorani Hotela Union v Ljubljani 2. kongres Sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije (Stupisa). Delegati so sprejeli poročilo o delu v minulem mandatnem obdobju, spremembe in dopolnitve statuta in programske usmeritve. Nov predsednik je postal Jože Türkl iz Mure, funkcijo generalnega sekretarja pa bo opravljal Tone Rozman, dosednji predsednik. Kot vse kaže, se bo ta sindikat tudi v prihodnjem obdobju največ ukvarjal z ohranjanjem delovnih mest, ki bodo še naprej ogrožena zaradi globalizacije in neusmiljenega delovanja tržnih zakonitosti. Da bi uresničil zastavljene cilje, bo sindikat od vlade odločno zahteval pomoč podjetjem. Ta bo uspešna le tam, kjer bodo krmilo v rokah imeli sposobni menedžerji.

Kongres je začela igralka Lara Jankovič z Zdravljico. Nadaljevala je z Balado petinštire-desetletne delavke, ki so ji povedali, da jutri njene tovarne ne bo več avtorja Vinka Möderdorferja. Zapela je tudi pesem Lise Doolittle iz muzikla My fair lady in pesem Edith Piaf My lord. Delegate in goste je prav navdušila.

Dosedanji predsednik **Tone Rozman** je zatem pozdravil delegate in goste, Dušana Semoliča in Milana Utrošo, predsednika in sekretarja ZSSS, predstavnika mednarodne sindikalne zveze ETUF-TCL Isidorja Boixa, predstavnika EKS Grigorija Gradova, predstavnike sindikatov Hrvaške, Srbije, Republike srbske, Madžarske, Bosne in Hercegovine, Slovaške in Črne gore. Posebej je pozdravil tudi predstavnike ministrstev za gospodarstvo in za delo, državno sekretarko Matejo Mešl in državnega podsekretarja Saša Sedmaka. Delegati so zatem izvolili delovno predsedstvo na čelu z Danico Aybelj iz Tosame.

Hitro so opravili uvodne formalnosti, potrdili poslovnik, določili dnevni red in izvolili delovna telesa.

Prvi so besedo dobili gostje. **Dušan Semolič** je v imenu ZSSS med drugim povedal:

Za opravljeno delo se zahvaljujem Tonetu, Branki in Jožetu. Ker smo delali skupaj, smo bili uspešnejši. Ker so prepričevali odgovorne, so tudi

Drugi kongres Stupisa

Po kongresu bo sindikat še bolj enoten in močnejši

oni zaslužni, da je državni zbor sprejel zakon o pomoči podjetjem v težavah.

Politike naj skrbi, kako živijo naši delavci in kaj mislijo o njih. Sedaj pa jih bolj kot to zanima, kaj o njih mislijo gospodje v Bruslju.

Sindikati želimo biti sokreatorji odločitev o naši prihodnosti. Od vseh, ki odločajo o odpuščanju delavcev zaradi globalizacije in vstopanja v Evropsko unijo, zahtevamo, naj hkrati poskrbijo za nova delovna mesta in ustvarjajo možnosti za mlade. Od poslovnih delavcev zahtevamo, da ohranjajo delovna mesta in zanje tudi pridobijo donosno delo. Nizke plače delavcem ne dajejo perspektive. Od poslovnih delavcev zahtevamo tudi, da dobiček ostaja v podjetjih.

Nasprotujemo ministru za finance Dušanu Mramorju, ki vidi rešitev za težave v državni blagajni v odpravi dogovor-

jenega načina eskaliranja plač. Naša inflacija ni dveodstotna kot v Nemčiji, ampak sedemodstotna. Ker sedanji dogovor o plačni politiki daje dobre rezultate, ga ni smiselno odpravljati. Če bi vlada to poskušala narediti, bi zlomila socialnoprtnerske odnose, h katerim vsi težimo. Prepričan sem, da bomo tudi s pomočjo Stupisa obranili socialnoprtnerstvo tako na državni ravni kot v podjetjih in dejavnostih.

Kongresu je Semolič zaželel uspešno delo, Stupisu pa, naj ostane povezan z ZSSS. Branki Novak, ki odhaja med upokojence, se je zahvalil za sodelovanje.

Mateja Mešl je med drugim dejala, da je Stupis lahko zgleden primer socialnega partnerstva. Ministrstvo za gospodarstvo izvaja program v podporo tekstilnim in usnjarskim podjetjem v

Pri sprejemni službi so delegati in gostje prejeli kongresne materiale.

težavah. V programskem svetu tega programa sta uspešno sodelovala Tone Rozman in Branka Novak. Ministrstvo si bo prizadevalo za nadaljevanje socialnega dialoga, ki naj ne bi omogočal le ohranjanja delovnih mest, ampak tudi ustvarjanje novih. Tudi njihov cilj bo izboljšanje standarda delavcev. Delegatom je Mešlova prenesla tudi pozdrave ministrice Tee Petrin.

Sašo Sedmak pa je povedal, da si na ministrstvu za delo prizadevajo razviti novo obliko socialnega partnerstva, s katerim naj bi skrbeli za prestrukturiranje in razvoj podjetij. Že lani so na tem ministrstvu za reševanje težav tekstilcev in usnjarjev prejeli dodatna sredstva, letos pa so za reševanje sprejeli tudi poseben program.

Isidor Boix je kongres pozdravil v imenu mednarodne sindikalne centrale, v katero je povezanih 55 nacionalnih sindikatov z 1,2 milijona članov. Opozoril je, da pri vključevanju v Evropsko unijo rešitve ne smemo iskati v zniževanju plač, ampak v novih znanjih in novih programih ter izdelkih. Poudaril je tudi, da sta tekstilna in usnjarska

Udeleženci poslušajo Zdravljico.

Igralka PDG Lara Jankovič je ogrela udeležence.

jih pokriva sindikat, so slabše kot pred štirimi leti. Tekstilna (še posebej konfekcijska) in usnjarska industrija v naši državi je pomembnejša kot v večini drugih držav. Ti dve dejavnosti ostajata nad vodo le zaradi velike potrpežljivosti in prizadevnosti zaposlenih in tudi zaradi državnih pomoči. Tekstilci in usnarji smo za medije zanimivi le zaradi stavk, stečajev in drugih konfliktov. Za državo smo zanimivi tudi zaradi tega, ker smo velik izvoznik. Pri tem pa nas tepe prepočasno usklajevanje tečaja dolarja z drugimi valutami.

Bili smo enotni in tako uspeli z zahtevo za državne pomoči podjetjem, ki žal niso zadostne.

Produktivnost v dejavnosti se je povečala, kar pomeni, da mora manjše število delavcev narediti več, plače pa se ne povečujejo. Kar četrtnina delavcev prejema le minimalno plačo.

Film se je končal s fotografijo ene od delavk Loke Pro, posnete med stavko, ki še traja.

Tone Rozman, uvodničar k poročilu, je na fotografiji dejal, da je prizor dokaz dostojanstva delavk, ki stavkajo skoraj mesec dni in so tri mesece brez plače. Uprle so se in s tem odločile za stečaj. Če ne bi izbrale te poti, se ne bi mogle prijaviti niti na jamstvenem skladu. Vseh 123 delavk Loke Pro čaka tudi na to, da se bodo lahko prijavile na zavodu za zaposlovanje.

za vstop v Evropsko unijo in svetovno konkurenco. V Stupisu so se večkrat pogovarjali o stavnkah, vendar po premisleku ugotovili, da na ta način ne bi nič pridobili.

Do premika je prišlo šele po vprašalniku, ki ga je Stupis poslal 25 najbolj odgovornim ljudem v Sloveniji. Čeprav jih večina ni odgovo-

Tone Rozman pozdravlja delegate in goste.

industrija najbolj izpostavljeni globalizaciji. Povsem nov položaj bo nastal leta 2005, ko bo Kitajska postala članica Svetovne trgovinske organizacije. Proti posledicam globalizacije se sindikalno gibanje bori z različnimi protokoli in drugimi sporazumi. Sindikati so pomembni tudi zaradi razvijanja solidarnosti med delavci različnih držav. ETUF-TCL je podpisal kar šest protokolov, najpomembnejši zadevajo plače, delovni čas in izobraževanje ter usposabljanje. Ob koncu svojega govora je Boix izrazil pričakovanje, da se bo Stupis še okrepil. Le močni in povezani sindikati so kos svojim nalogam, je poudaril.

Poročilo nadzornega odbora je predstavil njegov predsednik Marjan Založnik.

Grigorij Gradov, ki sodeluje v procesih vključevanja Slovenije v Evropsko unijo, je dejal, da ZSSS igra pomembno vlogo v evropskem sindikalnem gibanju. Slovenija se razvija boljše kot druge kandidatke in bo lahko zgleden model za mnoge. Države, nastale na ozemlju bivše Jugoslavije, želijo postati Slovenija, kar pa na hitro ne bo mogoče. Odnosi med vami in EKS so dobri in tako naj tudi ostane, je zaključil Gradov.

Delovno predsedstvo je vodila Danica Avbelj.

Kongres so pozdravili tudi predstavniki sindikatov Črne gore, Hrvaške, Srbije, Bosne in Hercegovine in Madžarske.

Po pozdravih je predsednica verifikacijske komisije **Erika Kerčmar** sporočila, da kongresu prisostvuje 64 od 73 delegatov in da lahko veljavno sklepa.

Organizatorji kongresa so zatem predvajali kratak film o delu sindikata med 1. in tem kongresom. Vanj so vpletli številne ugotovitve in opisali tudi aktivnosti Stupisa.

Iz njegove vsebine povzemamo: Sedanje gospodarske razmere v dejavnostih, ki

Podjetje iz Škofje Loke pa ni osamljen primer, podobnih zgodb je še kar nekaj. Tudi veliko podjetje iz Bele krajine bo kljub pozitivnemu rezultatu kmalu odpustilo 200 presežnih delavk. Toliko jih bo odpustil tudi novomeški Labod. Številna slovenska podjetja prenašajo proizvodnjo na tuje in delovnih mest doma je vedno manj.

Enostavnih rešitev za te probleme ni. Predstavniki Stupisa so že pred leti ugotovili, da je za reševanje podjetij in delovnih mest potrebna večja državna pomoč. S tem so se strinjali tudi delodajalci, takšno reševanje je podprl tudi ekonomsko-socialni svet. Podporo so dali tudi člani odbora državnega zbora za gospodarstvo. Zataknilo pa se je pri vladi, češ da takšna pomoč ni skladna s standardi v Evropski uniji. Sedaj pa publicisti ugotavljajo, da smo pri prestrukturiranju preveč zamudili in da posledice tega nosijo zaposleni. Takšna industrija je nepripravljena

Jože Türkkel, novi predsednik Stupisa

Delegatke je navdušila igralka Lara Jankovič.

mila, so se nad vprašanji in razmerami očitno zamislili. Najprej je bila sprejeta uredba o pomoči podjetjem v težavah, lani pa še zakon o njihovem reševanju.

Podjetja računajo, da bodo deležna dela za pomoč namenjenih sredstev, v proračunu je rezerviranih 4,5 milijarde tolarjev. Za preusposabljanje presežnih delavcev je na razpolago še 1,1 milijarde. Skupaj naj bi bilo kar več kot sedem milijard. Rozman meni, da je to tudi posledica pritiska Stupisa.

Kritičen je bil tudi do menedžerjev, ki so v teh krutih razmerah znali poskrbeti zase, ne pa za delavce. Za takšne razmere je odgovorna tudi država, saj jim to dopušča, je dejal. Na volitvah glasujemo za takšne, ki bodo držali obljube. "Združeno slovensko delavstvo bo lahko doseglo premik na boljše," je poročilo zaključil Rozman.

Poročilo nadzornega odbora je predstavil njegov predsednik **Marjan Založnik**. Po njegovih

besedah je sindikat v tem mandatu okreplil svojo materialno bazo. Pri republiškem odboru so ločena tudi sredstva za posebne izredne namene. Finančno poslovanje je bilo skladno s predpisi in skrbno vodeno.

Delegati so brez razprave potrdili poročilo o delu Stupisa med 1. in tem kongresom in tudi poročilo nadzornega odbora.

O predlogu sprememb in dopolnitev statuta Stupisa je uvodoma govoril **Jože Türkl**. Statutarna komisija je pripravila predlog, o katerem so se udeleženci v razpravi povsem poenotili. V predlogu tako ni nobenih alternativnih rešitev. Stupis bo po evropskih vzorih v prihodnje imel profesionalnega generalnega sekretarja, predsednik bo sindikat le predstavljal in ne bo profesionalec. Man-

dat organov in funkcionarjev bo usklajen z mandati v ZSSS, torej bo petletni. Morebitne spore v Stupisu pa bodo udeleženci reševali z dogovarjanjem.

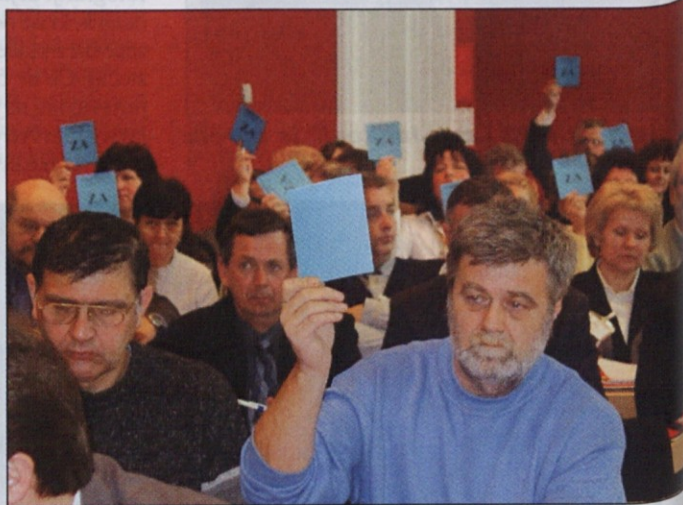
Delegati so predlog sprememb in dopolnitev statuta potrdili soglasno in brez razprave. Hkrati so tudi sklenili, da bodo volitve novega generalnega sekretarja opravili na podlagi nove statutarne ureditve.

Soglasno so delegati razrešili tudi dosedanje organe in funkcionarje Stupisa. Predsednik kandidacijske komisije **Boris Govednik** je poročal o poteku kadrovskih postopkov in oblikovanju kandidatnih list. Te so delegati soglasno potrdili.

Kandidati za nosilne funkcije so se zatem predstavili. Prvi, **Jože Türkl**, je dejal, da ima za seboj 23 let dela v Murinem sindikatu. Probleme in način njihovega reševanja torej dobro pozna. Če bo izvoljen, si bo prizadeval, da se pravice delavcev ne bi zmanjšale. Kot predsednik bo nadaljeval delo in si prizadeval za tesnejšo povezavo s članstvom. Povezavo bodo seveda morale zagotavljati območne organizacije.

Martina Horžen, kandidatka za podpredsednico, je dejala, da je že tretji mandat predsednica sindikata Lisce. Ima tudi druge funkcije in obilo izkušenj, ki ji bodo pomagale k dobremu opravljanju zaupane dolžnosti. Menila je, da bi bilo treba sprejeti program predčasnega upokojevanja tekstilnih delcev in delavk s 35 leti delovne dobe. Če je bila vlada zelo velikodušna do drugih državljanov, naj bo tudi do nas, je menila.

Danica Merlin, tudi kandidatka za podpred-

Delegati so uporabljali le modre glasovnice.

Bila sem delegatka na 2. kongresu Stupisa

Igralka Lara Jankovič je tako doživeto recitirala "Balado petinštiridesetletne delavke", ki jo je napisal Vinko Möderndorfer, da me je spreletaval srh in so mi polzele solze. Balada pripoveduje o delavki, ki pravi, da ni kriva, če so oblastniki v bitki za oblast pozabili na delavce, da jo včasih zgrabi takšna žalost, da bi najraje vse tri otroke vrgla z mostu in nato še sebe.

Grozljiva balada, s katero bi se lahko poistovetila marsikatera tekstilna delavka. Tekstilna industrija je včasih zaposlovala ogromno ljudi, ki so veliko prispevali v proračun ne samo Slovenije, pač pa tudi nekdanje skupne države. Takrat smo tekstilci ustvarili veliko več, kot so nam lahko izplačevali, saj enkrat izplačevanja ni dovolil Markovič, drugič Planinčeva itd. Kam so prerazporejali presežke denarja, ne vem, prav gotovo pa so se s temi presežki med drugimi izobraževali tudi tisti strokovnjaki, ki se danes zmrdujejo nad nami in bi nas najraje zbrisali, namesto da bi pripravili kakšne učinkovite programe za prestrukturiranje panog, ki v našem prostoru pač niso perspektivne. Razumem, da so potrebne spremembe, da pa se s tem nihče ne ukvarja in smo

tekstilci in usnjari zato prepuščeni lastni iznajdljivosti in v veliko primerih menedžerjem brez vizije, ki podjetja s slabim vodenjem pripeljejo v stečaj, tega pa ne razumem. Veliko novodobnih menedžerjev svojo uspešnost gradi tako, da iz delavcev iztisnejo zadnje kaplje krvi, za to pa jim potem še tistih mizernih plač ne izplačajo, da o nadomestilih in regresu ne govorimo.

Pravica do dela je v naši državi zajamčena z ustavo, plača in nadomestila plač pa z zakonom. Ampak kje je ta naša pravna in socialna država? Zakaj si zatiska oči?

Ali v bitki za oblast nima nobenega nadzora ali to dela namerno, da nas lahko na ta način privija? Upam da to dolgoročno ne bo možno. Upam tudi, da bomo delavci čim prej znali stopiti skupaj in da bomo od oblastnikov, ki jih volimo, čim prej zahtevali, da svoje obljube, ki jih pred volitvami tako velikodušno razglašajo, tudi izpolnijo. Pri uresničevanju teh ciljev nam prav gotovo lahko veliko pomaga sindikat. Sem pa skeptična. Na kongresu sem kljub vsemu blišču in brezhibni organizaciji opazila, da se tudi nekateri sindikalni funkcionarji "cufajo" za stolčke, se tako ali drugače špikajo in to prav gotovo ni dobro. Namesto da se bodejo, naj raje kaj ukre-

nejo za izboljšanje razmer, saj se le s skupnimi močmi lahko nekaj doseže.

Ne vem, ali naj bom ponosna, da sem bila delegatka na kongresu, vem pa, da me bo sram, če bo v poročilu o delu sindikata čez pet let pisalo, da je bilo stanje pred petimi leti katastrofalno, da pa je sedaj ultrakatastrofalno. Volila sem vas (veliko izbire tako ali tako nisem imela), sedaj pa pričakujem, da boste tudi že kaj ukrenili. Ne bom se več zadovoljila s plehkimi odgovori, da je situacija, kakršna je.

Nisem kriva in ni me sram, da sem po 28 letih v tekstilni industriji ostala brez dela, lahko pa je sram našo državo, ki ni še skoraj nič naredila za prestrukturiranje industrije. Ne bom vrgla mojih dveh otrok čez most (sta oba že za glavo večja od mene) in tudi sebe ne bom ubila. Na nas delavcih je, da pričnemo od naših funkcionarjev zahtevati, kako naj obračajo jadra, saj ne nazadnje tudi njih plačujemo iz naših žepov.

Nečem biti več platno v rokah tistih, ki imajo škarje, pa nobenih idej in nobenega sodobnega kroja.

Marta Mlakar, predsednica Stupisa
v podjetju Univerzale v stečajju

sednico, je dejala, da tekstilna industrija sloni na ženskah in da se njihov glas mora zato bolj slišati. V Tosami, kjer dela, si je nabrala dovolj izkušenj, da bo lahko opravljala podpredsedniško funkcijo.

Tone Rozman, kandidat za generalnega sekretarja, je dejal, da njegova sindikalna kariera traja skoraj deset let. Spoznal je, da je v sindikatu zdaj treba delovati zlasti strokovno in da populizem več ne zaleže. Tudi od ZSSS pričakuje, da bo še okrepila stroko. Izrazil je upanje, da bo sindikat tudi po kongresu napredoval.

V odmoru so delegati opravili volitve. Predsednik volilne komisije **Drago Forjan** je poro-

Drago Forjan, predsednik volilne komisije

Danica Merlin, nova podpredsednica Stupisa

Branka Novak se zahvaljuje za pozornost ob svoji upokojitvi. Sekretarsko delo v tem sindikatu je začela leta 1988 in ga postavila na trdne noge.

Prejemniki Stupisovih priznanj (z leve): Tone Rozman, Jože Türkl, Franc Kosmač, Aleksandra Ružič, Alojz Kladnik, Bogdan Godnič, Branka Novak, Janez Gorjanc, Marta Ritonja, Nada Paunovič, Ostoja Zvizdalo, Vinko Kepec in Dušan Semolič (v ozadju člani delovnega predsedstva)

Mojca Sedmnik je predlagala resolucijo o ohranjanju delovnih mest.

Boris Govednik, predsednik kandidacijske komisije

ral biti vedno zraven. Le tako bo lahko probleme tudi reševal. Prisostvovati bo moral tudi pri izrednih dogodkih.

Novi predsednik Stupisa je prepričan, da vstopanje v Evropsko unijo ne sme povzročiti zmanjševanja pravic in socialne varnosti zaposlenih. Veliko dela za sindikat bo povezanega z novim zakonom o delovnih razmerjih in pogajanjih o kolektivnih pogodbah.

Stupis bo tudi v prihodnje postavljaj v ospredje boj za delovna mesta, še posebej za odpiranje novih. Sindikat ne bo pristajal na ukinjanje sedanjih delovnih mest, če ne bo novih.

O programskih usmeritvah je razpravljaj le Drago Forjan, podpredsednik Murinega sindikata. Govoril je o boju za preživetje tega velikega podjetja. Spomnil se je solz mlade delavke, ki je bila uvrščena med presežne. Večina že odpuščenih je še vedno brez zaposlitve. Kritičen je bil do vlade, ki ljudem ne zagotavlja normalnega preživetja. Ošvrknil je tudi preveliko razslojevanje in menil, da bi vlada morala imeti merila, kaj je še normalno.

V Muri čakajo na obljubljeno pomoč, ki naj bi znašala približno dvakrat toliko, kolikor potrebujejo za mesečno izplačilo plač.

Propad Mure bi bil katastrofa za Pomurje, na vsako delovno mesto v tem podjetju so vezani še trije ljudje.

Če do izboljšanja razmer v tekstilni industriji ne bo prišlo, se bo sindikat moral upreti. Delavci se bodo morali združiti in upreti državi.

Tudi programske usmeritve so delegati soglasno potrdili.

Republiški odbor Stupisa je kongresu predlagal, naj sprejme tudi dve posebni resoluciji. Prvo, o mišično-kostnih boleznih v tekstilni industriji, je predstavila Danica Merlin. To obolenje imajo številni tekstilni delavci zaradi prisilne drže in visokih norm. Z resolucijo Stupis poziva ministra za delo, naj te bolezni uvrsti v seznam poklicnih bolezni. Poklicno obolelim bo to omogočalo višjo raven pravic iz zdravstvenega in invalidskega zavarovanja. Delodajalci v tekstilni industriji naj bi bili vključeni v nacionalni program preprečevanja poklicnih bolezni.

Po drugi resoluciji bo Stupis v območjih organiziran enako kot ZSSS. Za območna odbora Stupisa na Dolenjskem in v Beli krajini pa se prične postopek združevanja. Tretjo resolucijo, Za ohranitev delovnih mest v tekstilni, oblačilni in usnjarskopredelovalni industriji, je predlagal območni odbor Stupisa za Gorenjsko, predstavila jo je Mojca Sedmnik. Stupis pričakuje od vlade, da bo še bolj pomagala pri prestrukturiranju podjetij. Od lastnikov kapitala pa zahteva, naj bolj iščejo kadre, ki bodo sposobni voditi podjetja in skrbeti za ohranitev delovnih mest.

V kratki razpravi so se nekoliko različna mnenja pokazala le pri resoluciji o organiziranosti Stupisa v območjih. Večina pa je kljub nasprotnemu predlogu Slavka Majzlja (predlagal je združitev območnih odborov v treh mesecih) glasovala za predlagano resolucijo. Delegati so tako potrdili vse tri resolucije.

Pred zaključkom kongresa sta Jože Türkl in Tone Rozman podelila še priznanja Stupisa desetim zaslužnim posameznikom. Novi predsednik Stupisa se je dosednji sekretarki **Branki Novak** zahvalil za opravljeno delo in ji izročil spominsko darilo. Zahvalil se je tudi vsem drugim, ki so sodelovali v pripravah na kongres in v njegovem delu, še posebej tajnici Sabini Bizjan.

Franček Kavčič

čal, da je kandidat za predsednika Jože Türkl prejel 58 glasov, kandidat za generalnega sekretarja Tone Rozman pa 60. Za podpredsednico je bila z 39 glasovi izvoljena Danica Merlin (Horženova je prejela 25 glasov).

V nadzorni odbor so bili izvoljeni **Franc Kosmač, Franc Slavič, Aleksandra Ružič, Martin Lipar** in **Peter Timošenko**.

Jože Türkl je predstavil tudi programske usmeritve za delo Stupisa v prihodnjem obdobju. Ker bo tudi v prihodnjem obdobju prihajalo do velikih sprememb in problemov, bo sindikat mo-

Romana Oman, prva predsednica odbora za enake možnosti pri predsedstvu ZSSS

»Imamo dobre zakone, praksa pa bolj šepa«

Romana Oman je sekretarka sindikata v enem večjih podjetij v Sloveniji, Savi iz Kranja. Tam je zaposlenih manj žensk kot moških, vendar naš pogovor ni tekkel o sindikalnem delu v podjetju, temveč o delu predsednice odbora za enake možnosti, ki je bil pred dvema letoma ustanovljen kot stalno delovno pri predsedstvu ZSSS. In zakaj? Ker se bliža dan žena in ker je do enakih možnosti še dolga pot.

»Osmi marec je lepa priložnost, da ženske opozorimo na svojo vlogo v družbi in spregovorimo o svojih težavah. Moški so praviloma vsaj na tak dan bolj odprti za pogovor o tem, kaj lahko tudi oni naredijo, da bomo skupaj našli boljše rešitve za vse. Tak dan v letu mora biti. Včasih smo dobivale

darila v firmah, sedaj se z njimi ne pretirava. Rožice še ostajajo, pogovor pa je vreden največ.«

Odbor za enake možnosti je sestavljen iz članic, ki prihajajo iz dobre polovice sindikatov dejavnosti pri ZSSS. Pogumen in obširen obseg dela, ki so si ga članice zastavile, kaže, da je dela na področju enakih možnosti res veliko. Spremljanje položaja žensk in uresničevanje s pravnimi predpisi zagotovljenih pravic žensk s poudarkom na socialno-ekonomskih pravicah, obravnava predpisov, aktov in ukrepov v Sloveniji ter sodelovanje pri njihovem oblikovanju z vidika položaja žensk, zbiranje, obdelava in analiza podatkov o položaju žensk v sindikatih in družbi ter dajanje pobud in predlogov za ukrepe ter sode-

lovanje z drugimi podobnimi organi v sindikatih dejavnosti v ZSSS in Evropski konfederaciji sindikatov ter njenih članicah so njihove programske naloge.

»Zakoni so pri nas temeljito pripravljene in sprejeti s konsenzom,« pravi Omanova, »kar pomeni, da se ne spreminjajo preveč, in to je dobra osnova, na kateri lahko gradiš svoje delovanje.« Zakon o enakih možnostih že imamo, »pri njegovem nastajanju je sodeloval tudi naš odbor,« pravi naša sogovornica in pristavi, da so za položaj žensk v družbi pomembni tudi nekateri drugi zakoni, kot je zakon o delovnih razmerjih, pa starševski zakon, pokojninski zakon, skratka vsi tisti, ki zadevajo zaposlene ženske, da lahko bolje opravljajo svojo

družbeno vlogo. Praksa pa žal pogosto ne spremlja zakonska določila, saj različni statistični podatki še vedno kažejo, da ženske v družbi nimajo enakih možnosti. »Ni enakega plačila za opravljeno delo, niti napredovanja, ženske niso niti enako zastopane na vodilnih mestih, v raznih organih. Za to bi morale večkrat tudi same kaj storiti,« ugotavlja Omanova. »Predpisane kvote so po moji neumnost. Vsa družba bi morala ravnati drugače. Ženske prevečkrat same od sebe ne naredijo dovolj, nekatere samo čakajo na spodbude, moški pa to gladko prezrejo. Tudi moški bi se morali zavedati, da je skupno delovanje za celo družbo boljše. Moški in ženske se dopolnjujemo, kajti vsak po svoje gledamo na stvari.

Območna organizacija ZSSS Domžale

Usposabljanje za učinkovitejšo zaščito interesov delavcev

Vlogo sindikata pri uresničevanju zakona o delovnih razmerjih smo v območni organizaciji ZSSS Domžale določili za prioriteto nalogo. Zato smo po prvem seminarju 25. februarja za sindikalne zaupnike organizirali še nadaljevalni seminar in delavnico. Z udeleženci je sodelovala tudi Lidija Jerkič, ki je kreativno predstavila določbe zakona, pri katerih ima sindikat novo in pomembno vlogo.

Vsak sindikalni zaupnik bi verjetno že sredi noči znal povedati, da je uveljavljanje zakona in boj za pravice iz kolektivnih pogodb ter neposredna zaščita članov sinonim za delo sindikata. Ker pa v sindikatih podjetij in zavodov o tem še nimajo konkretnih izkušenj, smo na delovnem srečanju želeli poglobiti znanje o posameznih pravicah. V ospredje smo postavili vodenje postopkov, ki jih mora sindikat izpeljati za uspešno rešitev problemov.

Med drugim smo govorili o postopkih, ko delodajalec želi spremeniti splošne akte (pravilnik o plačah, pravilnik o delovnih razmerjih, akt o sistematizaciji,

ipd.). Beseda je bila o sprejemanju delovnega koledarja, s katerim delodajalec predvidi prerazporeditve delovnega časa in ko-

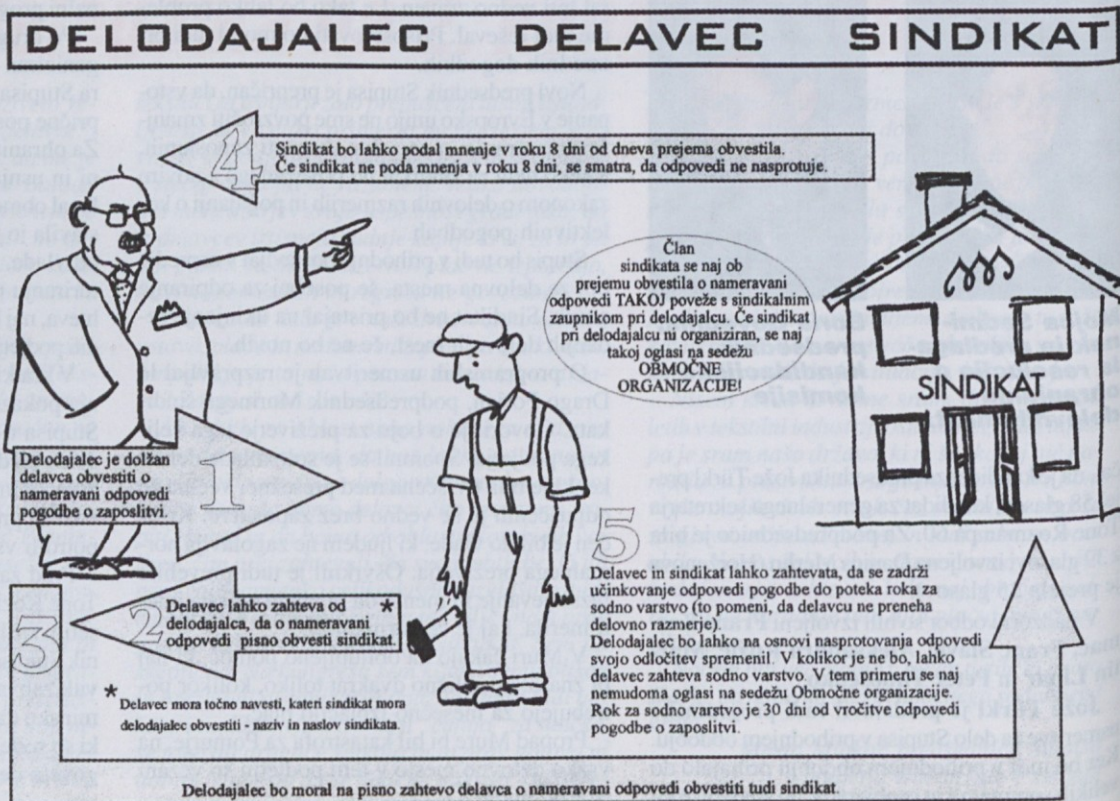
lektivni dopust. Precej pozornosti smo namenili tudi urejanju letnega dopusta za leto 2003.

Ceprav so se mnenja v skupi-

nah zelo kresala, so udeleženci s pomočjo vodstva delavnice dorekli odgovore na posamezna vprašanja in oblikovali navodila za opravila sindikata pri izvajanju posebnih nalog, ki izhajajo iz zakona o delovnih razmerjih.

Za ilustracijo objavljamo tudi obvestilo članom sindikata, kako naj ravnajo v primeru odpovedi pogodbe o zaposlitvi.

Justi Arnuš

svoje izkušnje, tako da je naš vpogled v stanje lahko širši.«

Uveljavljanje novega zakona o delovnih razmerjih je prav tako ena temeljnih nalog odbora za enake možnosti. O njem bodo članice letos veliko razpravljale, načrtujejo pa tudi izobraževalni seminar. »Rešitve za podjetniške pogodbe in pogodbe dejavnosti bomo poiskale v njem in se dobro seznanile z vsemi dodatnimi pravicami žensk.«

Eno od zanimivih vprašanj, s katerim so se v odboru tudi srečali, je nočno delo žensk v industriji in gradbeništvu. Odbor zahteva podrobno opredelitev pogojev za nočno delo in dosledno spoštovanje mednarodnih konvencij. Nemške predstavnice sindikata so jih seznanile s svojimi zahtevami, da lahko tudi ženske delajo ponoči, saj so hotele biti tako bolj enako-pravne. S tem se je tudi našim ženskam odprl nov pogled na to vprašanje, kot na vprašanje izbire in možnosti, da ženske same odločajo o tem, ali želijo delati tudi ponoči.

»Država bi lahko za enake možnosti veliko naredila, pa včasih namerno zamiži, le da ima zagotovljen socialni mir. Prav zato se tudi zatika pri ureditvi vprašanja dela na črno, ki dopušča neupravičeno bogatenje enih in kratenje pravic drugih.« Romana Oman meni, da bi lahko dosledno izvajanje zakonodaje marsikaj spremenilo, predvsem pa bi morala po njenem mnenju biti učinkovitejša tudi kaznovalna politika. Slabo poskrbi država tudi za najbolj ogrožene. »To so starejše nezaposlene ženske, ki so praviloma težje zaposljive. Tudi med prejemniki minimalnih plač je največ žensk in v našem odboru kakor tudi v celotni ZSSS si močno prizadevamo, da ne bi plačevali dohodnine.«

Ker so sindikalistke spoznale, da je vse bolj pomembno tudi mednarodno sodelovanje, se povezujejo z različnimi organizacijami. »Od Evrope se lahko veliko naučimo. Vse nove ideje so dobrodošle, kajti drugi so že marsikaj naredili na tem področju in ni potrebe, da mi vse delamo znova. Hkrati pa so takšni stiki priložnost za oceno sebe, z njimi pridobivamo samozavest, energijo in voljo za nadaljnje delo.« Te jim očitno ne manjka.

Mojca Matoz

Seveda nismo enaki, tudi ne moremo biti, moramo pa imeti enake možnosti in začeti je treba že v temeljih, pri vzgoji in izobraževanju otrok. Ustanavljanje takšnih odborov in uradov za enake možnosti, za ženska vprašanja in politiko je bilo pri nas nekaj časa moderno že v bivši Jugoslaviji. Predvsem je interes zanje narasel, ko smo se začeli zblíževati z Evropo in se zgledovati po njej. Kmalu po njihovih nastankih pa delo prevečkrat zastaja, saj je ženskih zahtev, tudi finančnih, vse več, navdušenja moških pa vse manj. Moški sicer načeloma takšno delovanje žensk na zunaj močno podpirajo, ga pa v resnici ne spodbujajo preveč. Še več kot to, mnogi menijo, da ženske nimamo nikakršnih razlogov zanj. To seveda ne drži, še vedno je veliko stvari, na katere moramo opozarjati.«

Odbor ima torej precej dela, saj po besedah Omanove marsikje praksa močno zaostaja za teorijo. Eno takšnih področij je zdravje žensk. »Ukinjanje letnih preventivnih ginekoloških pregledov in njihovo prestavljanje na tri leta je nesprejemljivo. Resnih analiz, kaj to pomeni za zdravje žensk, ni naredil nihče. Ženske pa so večinoma prestrašene in ne vedo, da pri spevek za takšen pregled ni velik, in se zato sploh ne odločajo za pogostejši obisk ginekologa. Zahtevale smo okroglo mizo na to temo, vendar za zdaj niti na ministrstvu za zdravje niti na zavodu za zdravstveno zavarovanje ni posluha zanj. Še si bomo prizadevale.« Tudi na področju varstva in zdravja pri delu ni narejeno dovolj, pravi Omanova. »Ocene tveganja so narejene, izjave o varnosti so večinoma v predalih, zaposleni pa niso dovolj seznanjeni z ukrepi za izboljšanje stanja. Prav tako še v Sloveniji nimamo izdelanega seznama poklicnih bolezni, niti niso o tem narejene analize. Vprašanja so raznolika in dobro je, da smo v odboru članice iz različnih sindikatov dejavnosti, saj vsaka vnaša vanj

Sindikalna lista

Marec 2003

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.511,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.254,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.570,00

2. Kilometrina

(od 12. 11. 2002 dalje)	53,94	53,94
(od 26. 11. 2002 dalje)	52,26	52,26
(od 10. 12. 2002 dalje)	53,70	53,70
(od 24. 12. 2002 dalje)	54,99	54,99
(od 4. 2. 2003 dalje)	55,02	55,02
(od 18. 2. 2003 dalje)	55,05	55,05
(od 4. 3. 2003 dalje)	54,24	54,24

3. Ločeno življenje*

100.653,00 65.845,00

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 1. 2003)

– po SKPGD (na delovni dan) 698,00 698,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	68.964,00	55.354,00
– za 20 let	103.446,00	83.031,00
– za 30 let	137.928,00	110.708,00

2. Odpravnina ob upokojitvi

503.264,00 786.408,00
oziroma dve plači oziroma tri plače delavca, če je to delavca, če je to zanj ugodneje zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*

– po SKPD – ob smrti delavca	150.979,00	110.708,00
– ob smrti v ožji družini	75.490,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 12. 2002)

103.643,00 103.643,00

5. Zajamčena plača (od 1. 12. 2002)

50.559,00 50.559,00

6. Regres za letni dopust

– najmanj minimalna plača po zakonu o delovnih razmerjih (Uradni list RS št. 42/02, člen 131)	103.643,00	
– socialni partnerji so se dogovorili, da znaša minimalni regres za leto 2003 132.170,00 SIT, kar bo v kratkem objavljeno v uradnem dokumentu	132.170,00	132.170,00
– ali največ	183.495,00	
(70 % povprečne slovenske plače)		

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).
2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade, regres za letni dopust in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.
3. Regres za letni dopust v negospodarstvu je določen z Aneksom, Uradni list RS št. 99/01.
4. Izhodiščna plača za I. tarifni razred v Splošni kolektivni pogodbi za negospodarstvo za januar 2003 znaša 52.473 SIT.
5. Osnova za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja od 1. januarja 2003 znaša na mesec bruto 173.374 in neto 110.708 SIT (podatek za nekdanje gospodarstvo).

Strokovna služba ZSSS

Četrta seja predsedstva ZSSS

Na pustni torek je zasedalo predsedstvo ZSSS. Čeprav so bile teme resne, razprave pa pestre in dolge, je v začetku seje za malo humorja poskrbel Sindikat KŽI. Ta je na sejo povabil dva klovna, ki sta razdelila gradivo in krofe za vse udeležence.

Prva točka seje, ki je ponavadi namenjena potrditvi zapisnika predhodne seje predsedstva ZSSS in pregledu realizacije sklepov, je najprej odprla razpravo o sofinanciranju prvomajskih proslav. Na posebnem računu se je v minulem letu zbralo dva milijona tolarjev, ki bodo razdeljeni organizatorjem v Podravju, Domžalah, Posočju, Celju in Velenju.

Za člane predsedstva je Jovo Labanac organiziral dodatno gradivo in krofe.

Od tam in iz Vipavske doline so namreč pravočasno prišle vloge, nekaj sredstev pa bo Zveza namenila tudi za proslavo na Rožniku v Ljubljani in v Vipavski dolini.

Dan Evrope, določen za 21. marec, bo ZSSS zaznamovala na različne načine. Med drugim bo prav na ta dan tudi shod pred poslopjem Gospodarske zbornice Slovenije. Pobudo zanj je dal sindikat kemične, nekovinske in gumarske industrije (KNG), ki je v skladu z zakonom shod že prijavil in začel aktivnosti. Pridružili se mu bodo še drugi sindikati člani Zveze in zagotovili množično udeležbo.

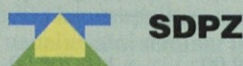
Stališča ZSSS kot predstavnika civilne družbe so do vstopa Slovenije v EU jasna in so bila do sedaj že večkrat izražena. Odgovor je ZA, vendar odpira še različna vprašanja na več področjih, od različnih socialnih vprašanj do vloge sindikatov v EU, prostega pretoka delovne sile in podobno. ZSSS ima na tem področju raznolike izkušnje, zato bo na svoja stališča javnost še opozarjala in pred referendumom sklicala tiskovno konferenco.

Koordinacija industrijskih sindikatov je predsedstvo obvestila o svoji drugi seji, na kateri so obravnavali problematiko regresa za redni letni dopust za leto 2003. Kot je povedal koordinator Jovo Labanac, so med drugim sklenili predlagati Zvezi, naj predsednika vlade Antona Ropa podrobno seznanijo z blokadami v socialnem dialogu ter možnimi posledicami enostranskega ravnanja privilegiranih socialnih partnerjev.

Predsednica odbora za enake možnosti pri predsedstvu ZSSS pa bo Lučka Böhm.

Predsedstvo je sklenilo tudi objaviti razpis za podelitev letošnjih priznanj ZSSS (objavljamo ga posebej).

M. M.

SDPZ

Pismo ministru Jakobu Presečniku

Odbor za Cestni potniški promet pri Sindikatu delavcev prometa in zvez Slovenije (SDPZ), vključen v ZSSS, je večkrat opozoril na odsotnost prometne politike. Podpiramo prometno politiko, ki bi omogočala ohranjanje in razvoj podjetij s področja cestnega blagovnega in potniškega prometa. Prometne politike v svetu so prav vse usmerjene k razvoju cestnega potniškega prometa.

SDPZ je že pred leti predlagal, naj se avtobusni prevoz razbremeni davščin, podobno kot so razbremenjeni žičničarji. Prevoz z javnimi prevoznimi sredstvi je veliko cenejši od prevoza z osebnimi avtomobili, ugodnejši

je tudi za okolje in urejanje prostora. SDPZ je zelo zaskrbljen za usodo avtobusnih prevoznih podjetij, zlasti v linijskem prometu, saj nimajo več rezerv v poslovanju. Njihovo gospodarjenje je podobno umiranju na obroke. Zaradi tega nam grozi nov val odpuščenja delavcev.

Prepričani smo, da bi Slovenija morala subvencionirati avtobusne vozovnice, to počno tudi mnoge evropske države. Onemogočiti bi morala tudi delo na črno.

SDPZ je pripravljen prevzeti svoj del odgovornosti za izboljšanje razmer v prometu, odgovornost pa morajo prevzeti tudi drugi dejavniki. Vsi problemi se ne morejo reševati na plečih poslušnih in dela željnih delavcev.

Spoštovani gospod minister, pričakujemo, da nas boste povabili na pogovor o aktivnostih za sanacijo nevzdržnega stanja v avtobusnem prometu. Skupaj moramo poiskati rešitve, ki bodo preprečile proteste in zapiranje cest ali celo stavke.

Zdravko Bobnarič, predsednik odbora za cestni potniški promet
Cvetka Gliha, generalna sekretarka

Razpis

za podelitev plakete Svobodnih sindikatov Slovenije v letu 2003

1.

Plaketo Svobodnih sindikatov Slovenije (v nadaljevanju: plaketo) lahko prejmejo sindikati, ki so člani Zveze, njihove oblike organiziranja, območne organizacije ZSSS in posamezni člani, lahko pa tudi druge organizacije in njihovi predstavniki.

2.

Pri izbiri kandidatov za dodelitev plakete bo komisija kot predlagatelj odličij ZSSS upoštevala kriterije, ki jih določa 7. člen pravilnika. Po teh določilih se plaketa podeljuje za posebne dosežke predvsem na področjih:

- varovanja in izboljšanja ekonomskega, gmotnega in socialnega položaja članov,
- uspešnega usklajevanja, organiziranja in izvajanja različnih oblik sindikalnega boja posameznih ali vseh sindikatov, združenih v Zvezo,
- razvoja sindikalnega gibanja, socialnega partnerstva in organiziranosti sindikata,
- mednarodnega sindikalnega sodelovanja in uveljavljanja ZSSS in sindikatov – članov ZSSS v mednarodnih sindikalnih organizacijah,
- uveljavljanja zahtev sindikata v organih lokalne samouprave in institucijah na ravni države,
- razvoja in krepitev samostojnosti ter učinkovitosti sindikata na posameznih ravneh organiziranosti,
- popularizacije in razvoja določene dejavnosti v ZSSS,
- kreativnega dela na področju medsindikalnega sodelovanja,
- za večletno delo in pomemben prispevek v organih in organizacijah ZSSS pri uresničevanju interesov članov in pri uveljavljanju ter razvoju sindikata,
- učinkovite zaščite in uveljavljanja temeljnih človekovih pravic članov,
- pomembnega prispevka k zdravemu in humanemu delovnemu okolju.

3.

Predlagatelji za podelitev plakete po 9. členu pravilnika so lahko: sindikati podjetij, družb, zavodov in ustanov, sindikati – člani ZSSS, območne organizacije ZSSS in organi ZSSS.

Predlogi morajo vsebovati pisno obrazložitev na največ dveh tipkanih straneh.

4.

Plakete bo podelil predsednik ZSSS na tradicionalni prvomajski svečanosti.

5.

Predloge za plakete morajo upravičeni predlagatelji iz 3. točke tega razpisa poslati najkasneje do 28. marca na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Komisija za sindikalna priznanja, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana.

Mag. Dušan Semolič, predsednik ZSSS

Anketa med zaupniki SDTS

»Nihče naj ne dvomi, da bomo zbrali 40.000 podpisov!«

V Sindikatu delavcev trgovine Slovenije (SDTS) se že pripravljajo na zbiranje 40.000 podpisov v podporo referendumu o obratovalnem času prodajaln. Zaupnike tega sindikata, ki so se v soboto zbrali na zimskih igrah na Rogli, smo vprašali, kakšno je razpoloženje med delavkami in delavci in kako se pripravljajo za zbiranje podpisov.

Trgovske in trgovci bodo množično sodelovali v akciji

Darinka Banovec, Merkur Novo mesto: Prepričana sem, da bodo delavke in delavci v trgovini množično sodelovali v akciji zbiranja podpisov v podporo referendumu. Naša sindikalna podružnica je na to dobro pripravljena. Čeprav v našem podjetju z nedeljskim delom nimamo problemov, bomo člani SDTS in drugi zaposleni oddali svoje podpise v podporo referendumu, ker gre pri tem za načelno vprašanje. V Sloveniji mora biti nedelja namenjena družini.

Vodstvo podjetja nas podpira

Jani Mušič, VELE – Enota Domžale: Vodstvo našega podjetja javno podpira akcijo SDTS. Mislim, da z zbiranjem podpisov ne bomo imeli nobenih problemov. V našem podjetju smo že lani jeseni zbirali podpise proti nedeljskemu delu in jih v enem tednu zbrali 1500.

To pomeni, da so naše zahteve takrat podpisali tudi mnogi družinski člani, pa tudi potrošniki, ki tudi zdaj podpirajo akcijo SDTS. Našo akcijo podpira tudi svet delavcev. V našem podjetju je 75 odstotkov zaposlenih članov SDTS. Če bo vsakdo med nami storil to, kar samo se dogovorili, bomo zbrali zelo veliko podpisov.

Akcijo bodo množično podprli tudi upokojeni trgovci

Marjeta Benko, upokojenka in dolgoletna zaupnica SDTS, Murska Sobota: Prepričana sem, da bo akcija zbiranja podpisov uspela, saj je SDTS dobro organiziran tudi na terenu. Sama bom na upravni enoti oddala svoj podpis v podporo referendumu, poleg tega pa bom s seboj pripeljala še veliko družinskih članov in prijateljev. Prepričana sem, da bodo tudi upokojene trgovske delavke in delavci množično podprli akcijo našega sindikata, saj najbolje vedo, kaj pomeni delati vse nedelje v letu.

Delavce smo redno informirali o prizadevanjih SDTS

Branko Bezjak, sindikat Prehrane (Koloniale), Maribor: Za zbiranje podpisov smo v našem podjetju dobro pripravljani, saj smo delavce sproti informirali o prizadevanjih SDTS. Naš sindikat ima v Sloveniji dovolj članov, da sam izpelje to akcijo, vendar pa pričakujem, da bodo z nami solidarni tudi sindikalisti in delavci iz drugih dejavnosti. Zagotovo bodo naši člani na upravne enote popeljali tudi svoje

družinske člane, saj se vsi zavedamo, kako pomembna je ta akcija za nas in za pogoje, v katerih delamo in živimo. Prepričan sem, da nas podpira tudi velika večina potrošnikov.

Nekateri nam bodo poskušali metati polena pod noge

Jože Murko, sekretar Območnega odbora SDTS v Podravju: Ni me strah, da ne bi preko sindikalnih podružnic v naši regiji zbrali najmanj toliko podpisov, kolikor imamo članov. Pričakujemo sicer, da nam bodo nekateri poskušali metati polena pod noge, vendar to ne bi smelo ogroziti naših prizadevanj, saj smo tega že vajeni. Upam, da bodo naša prizadevanja s konkretnimi akcijami podprli tudi drugi sindikati dejavnosti.

Velika podpora nas ne sme uspavati

Suzana Krumpak, Moda, Celje: V našem podjetju smo vsi zaposleni člani SDTS. Akcijo zbiranja podpisov podpiramo, čeprav sami z nedeljskim delom nimamo težav. Podpise bomo oddali zaradi solidarnosti do trgovcev in trgovcev, ki morajo delati ob nedeljah. Opažam, da nas pri tem podpirajo tudi potrošniki. Čeprav akcija SDTS uživa med zaposlenimi in med potrošniki podporo, pa nas to ne sme uspavati. Ljudi je treba prepričati, da bodo šli to podporo izraziti tudi na upravno enoto, kar vedno ne bo lahko. Zato se moramo dobro pripraviti. Sicer pa mislim, da za naš sindikat ne sme biti problem zbrati 40.000 podpisov, saj je eden najmočnejših in najbolj množičnih sindikatov v Sloveniji.

Zbiranje podpisov bo vodil območni odbor SDTS

Lojze Raško, sekretar SDTS za Koroško: Na zbiranje podpisov smo na Koroškem dobro pripravljani. Akcijo bo pri nas vodil območni odbor SDTS. Sistematično nameravamo obdelati vsa trgovska podjetja, kjer imamo člane. Zagotovo pa bo akcijo podprlo tudi veliko delavk in delavcev iz tistih trgovskih hiš, kjer nimamo sindikalnih podružnic. Reči moram, da so člani SDTS z našega območja bili že doslej vključeni v vse aktivnosti za sprejem zakona, zato bomo zbiranje podpisov izvedli še toliko lažje.

Velika odgovornost je na ramenih sekretarjev območnih odborov

Franci Lavrač, Maximarket in predsednik SDTS: Na zbiranje podpisov smo v našem sindikatu že zelo dobro pripravljani, saj smo se že dalj časa zavedali, kaj nas čaka, in ne dvomim, da bomo zbrali več kot 40.000 podpisov. Delodajalci namreč niso bili pripravljani na dialog z nami. V Sloveniji je v trgovinski dejavnosti zaposlenih okoli 100.000 delavk in delavcev. Če bodo podpise oddali samo naši člani, jih bo dovolj. Seveda pa pričakujemo, da bodo našo pobudo podpisali tudi drugi delavci v trgovini, njihovi družinski člani in drugi delavci in potrošniki, ki podpirajo naša prizadevanja. Seveda bodo v naslednjih dneh imeli največ dela naši sekretarji na območjih. To je priložnost, da se dokažejo in potrdijo.

Pričakujem tudi, da bodo našo akcijo aktivno podprli drugi sindikati dejavnosti v okviru ZSSS, ki so nam podporo že obljubili.

Naj za ilustracijo navedem še izkušnjo iz Maximarketa. V enem dnevu je našo pobudo podpisalo 337 od 400 delavcev. Zato pričakujem, da bomo tudi tokrat v podjetju zbrali najmanj toliko podpisov, kot je članov našega sindikata.

Zimske športne igre Sindikata delavcev trgovine Slovenije

Predsednik je obljubil pečenega vola

Sindikata delavcev trgovine Slovenije (SDTS) je minulo soboto na Rogli pripravil 2. zimske športne igre. Na njih se je zbralo preko 330 udeležencev iz 22 velikih trgovskih podjetij iz vse Slovenije. Za tekmovanje v veleslalomu se je prijavilo 196 udeležencev, od tega 53 žensk in 143 moških. Najmočnejše ekipe so bile iz podjetja Vele, iz Koroške trgovine in iz Ere.

Predsednica organizacijskega odbora **Nevenka Knapič** je v pozdravnem govoru dejala, da z organizacijo iger SDTS nadaljuje izvajanje programskih usmeritev kongresa, na katerem so se dogovorili, da bodo ob temeljnih nalogah posvetili pozornost tudi rekreativni in športni dejavnosti ter družabnim aktivnostim.

Za 2. zimske igre se je prijavilo 30 odstotkov več udeležencev kot lani. »Prepričana sem, da bo število udeležencev v naslednjih letih še naraščalo, še zlasti, ko bo naš sindikat dosegel zastavljeni cilj – drugačen obratovalni čas v prodajalnah.« Ker so člani SDTS prepričani, da bo referendum o obratovalnem času prodajaln uspel in da delavcem v trgovini v bodoče ne bo treba delati ob nedeljah, so se že dogovorili, da bodo zimske športne igre SDTS vsako leto prvo nedeljo v marcu na Rogli.

Po tekmovanju so se udeleženci iger zbrali v hotelu Planja, kjer so slovesno razglasili rezultate in najboljšim podelili priznanja in nagrade. Ob razglasitvi je udeležence najprej pozdravil sekretar območne organizacije ZSSS v Celju **Ladislav Kaluža**. Dejal je, da je srečanje potekalo pod olimpijskim sloganom, pomembno je sodelovati, in so zmagali vsi, ki so prišli.

Predsednik SDTS **Franci Lavrač** je tekmovalcem čestital za dosežene rezultate. »Vsi

vemo, kakšne naloge nas čakajo v pripravah na referendum o odpiralnem času trgovin, zato o tem ne mislim govoriti. Obljubljam pa vam, da bom, če bo referendum uspel, maja ob Kolpi organiziral velik piknik našega sindikata, na katerem bomo spekli vola!« je sklenil Lavrač in požel takšen aplavz in navdušenje, da je veliko dvorano hotela Planja skoraj razneslo!

Po podelitvi priznanj in nagrad so se udeleženci zavrteli po taktih ansambla Stanka Mikole iz Arclina pri Vojniku, ki po besedah

Kaluže na vsakem družabnem srečanju zdrži eno uro dalj kot zadnji udeleženec.

Letošnje zimske igre SDTS je odlično organiziral organizacijski odbor v sodelovanju z območno organizacijo ZSSS v Celju. Vse niti organizacije so imeli v rokah Nevenka Knapič, Ladi Kaluža in Milena Vrunč. Pri organizaciji srečanja je pomagalo tudi podjetje Unior Turizem, za brezhibno tehnično izvedbo tekmovanj pa je poskrbel Smučarski klub Unior Celje.

T. K.

V kategoriji najbolj izkušenih je zmagala Marija Florijan (v sredini), druga je bila Nuša Turk (levo) in tretja Milena Vrunč

Močna ekipa je zastopala sindikat podjetja Vele.

Med dekleta je najboljši čas dosegla Tanja Budna iz velenjske Ere.

Najboljši čas nasploh je dosegel Pavel Huš iz velenjske Ere.

Vse niti odlične organizacije so imeli v rokah (od leve) Nevenka Knapič, Ladislav Kaluža in Milena Vrunč.

Mladi upi: Zvonko Mrak (v sredini), Uroš Zver (levo) in Stane Toplak.

Rezultati veleslalomu:

Ženske nad 45 let: 1. Marija Florjan, SM Savinjska TD, Žalec, 2. Nuša Turk, ERA, Velenje, 3. Milena Vrunč, OOSDT, Celje; **od 36 do 45 let:** 1. Vera Vrečko, Moda, Celje, 2. Darja Leskovar, ERA, Velenje, 3. Ida Rebernik, ERA, Velenje; **do 35 let:** 1. Tanja Budna, ERA, Velenje, 2. Milojka Zelcer, ERA, Velenje, 3. Simona Kočnik, Koroška trgovina.

Moški nad 45 let: 1. Miran Govedič, Kovinotehna – Merkur, Celje, 2. Janko Škruba, ERA, Velenje, 3. Ivan Cokan, Mercator Celje MO III (prej Žana) Celje; **od 36 do 45 let:** 1. Pavel Huš, ERA, Velenje, 2. Marjan Laznik, Mercator Celje MO III (prej Žana), 3. Branko Ačko, Mercator, Slovenska Bistrica; **od 26 do 35 let:** 1. Rok Lekše, Koroška trgovina, 2. Stanko Pirtovšek, Koroška trgovina, 3. Vlado Žigart, Koroška trgovina; **do 25 let:** 1. Zvonko Mrak, Koroška trgovina, 2. Uroš Zver, Vele, Domžale, 3. Stane Toplak, ERA, Velenje.

Najboljši čas – ženske: Tanja Budna, Era, Velenje.

Najboljši čas – moški: Pavel Huš, ERA, Velenje.

T. K.

SDTS

Protest proti vodstvu Spara

Več ogorčenih delavcev družbe Spar Slovenija nas je obvestilo, da delodajalec od posameznih prodajalk in prodajalcev zahteva ali celo **izsiljuje podpis izjave soglasja** za delo v manj ugodnem delovnem času, to je ob nedeljah, ponoči in ob državnih praznikih. Na pogovore kličejo celo delavce, ki so na bolniškem dopustu.

V Sindikatu delavcev trgovine Slovenije zoper tako ravnanje

vodstva najostreje protestiramo, saj je v nasprotju z določbo 17. člena zakona o trgovini.

Soglasje za morebitno obratovanje prodajalne v neugodnem delovnem času po zakonu lahko dajejo le sveti delavcev in drugi legitimni predstavniki delavcev (sindikalne podružnice).

Sindikatu delavcev trgovine Slovenije bo pridobil še dodatne informacije in o ravnanju delodajalca po potrebi obvestil pristojne državne institucije.

Sandi Bartol, sekretar SDTS

Pogajanja o povečanju dodatkov za nedeljsko delo so se to sredo nadaljevala in zaključila. delodajalci so vztrajali pri povečanju s 50 na 60 odstotkov. O tem se bodo organi podpisnikov kolektivne pogodbe opredelili najkasneje do 15. marca.

Humoreska

»Špela, danes pa hitro prinesi malico, ker nimam veliko časa!« je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi vzkliknil rezkar Vili. »Pohiti, delo čaka!«

»Vili, kaj se dogaja?« je previdno povprašal strugar Lojze. »Ali delaš na rezkalnem stroju danes kaj zase?«

»Ne, zakaj?« je na kratko odgovoril Vili. »Samo nazaj za stroj se mi mudi!«

»Zakaj?« je previdno povprašal Lojze. »Saj veš, da ne boš imel nič večje plače, če boš delal kot črna živina. Minimalna plača ti ne uide, ne glede na to, kako se boš trudil. Zato raje varčuj z močmi, da boš lahko delal do zaslužene upokojitve!«

»Lojze, nikan Vilija ne sprašuj, zakaj je tako poprijel za delo, saj veš, da so v rezkalnici dobili novega šefa,« se je zarežal skladiščnik Rudi. »Novemu šefu pa se spleča «nekam zlesti«, ali ne, Vili?«

»Šefi me sploh ne zanimajo. V delo sem se vrgel ravno zaradi tega, kar je omenil Lojze,« je odločno odvrnil Vili. »Prizadevam si, da bi pridobil pravico do višje pokojnine!«

»Kako to misliš?« je presenečeno povprašal Lojze. »Ali je pokojnina pri nas odvisna od tega, koliko kdo dela in naredi v svoji delovni dobi!«

»Kaj si nor? To ne,« je odvrnil Vili.

»Zakaj pa potem zadnje čase garaš kot črna živina?« je zanimalo Rudija.

»Ha, ha, fantje!« se je zasmeljal Vili. »Odločil sem se, da si bom priboril izjemno pokojnino, saj mi moja redna pokojnina po štiridesetih letih prizadavnega dela za rezkalnim strojem ne bo omogočala varne starosti in človeka vrednega življenja na stara leta.«

»O kakšni izjemni pokojnini govoriš?« je presenečeno povprašal Lojze.

»Žena je pred dnevi v časopisu prebrala, da lahko država posameznikom za izjemne dosežke pri delu po upokojitvi dodeli izjemne pokojnine,« je smeje odvrnil Vili. »Trenutno prejema v Sloveniji izjemne pokojnine 643 upravičencev. Njihove pokojnine so znašale v letu 2001 od 75.020 tolarjev do 301.799 tolarjev. Ali si predstavljate? Če bom pri delu dosegel izjemne uspehe, bo moja pokojnina petkrat večja od moje sedanje plače. Kaj lepšega si še lahko želim za stara leta. Za to se velja potruditi!«

»Kako pa nameravaš pri delu doseči izjemno uspešnost?« je previdno povprašal Lojze.

»Kako le?« se je zasmeljal Vili. »Vsi veste, da rezkam komponente za najbolj kakovostne avtomobile na svetu – za mercedese. Dolej sem vsak mesec dvakrat presegal evropsko dogovorjeno normo, poslej pa jo bom trikrat. Poleg tega pa vsako leto prijavim najmanj dve inovaciji pri delu. Komisija za dodeljevanje izjemnih pokojnin bo onemela, ko se bo srečala z mojim primerom. Zagotovo mi bo dodelila najvišjo izjemno pokojnino, kar je mogoče!«

»Presneto, potem pa bom tudi jaz dobil izjemno pokojnino!« je vzkliknil mizar Tone. »V minulih petindvajsetih letih sem prijavil že natanko 131 koristnih predlogov in inovacij, ki mi jih ni nihče plačal, naše gospodarstvo pa je zaradi njih prihranilo milijone in milijone tolarjev. To je izjemen, da ne rečem kar vrhunski dosežek!«

»No, tudi jaz sem v minulih 35 letih delovne dobe dosegel nekaj

uspehov, za katere so mi vedno govorili, da so izjemni,« je skromno dejal Lojze. »Dve desetletji sem za sto odstotkov presegal normo, poleg tega pa sem z izboljšavami povečal zmogljivost stružnic v našem podjetju za 30 odstotkov. Kdo ve, morda pa bo to dovolj vsaj za kakšen skromen dodatek k pokojnini, saj sicer s 65.000 tolarji pokojnine ne bom mogel preživeti brez pomoči otrok.«

»Tudi jaz sem dosegel izjemen uspeh, vendar ne pri delu, temveč v življenju!« je vzkliknil kurir Peter. »Imam ženo in štiri otroke, ki jih že celo desetletje preživljam z minimalno plačo, pa so še vedno vsi živi in zdravi! Ali ni to vrhunski dosežek!«

»To ni vrhunski dosežek, temveč pravi čudež! Peter, za to si ne zaslužiš samo izjemne pokojnine, temveč tudi Nobelovo nagrado,« se je v pogovor vključila Sonja iz računovodstva. »Že vsi, ki v tej deželi z delavskimi plačami ali pokojninami preživljajo sebe, so pravi junaki. Kdor pa uspe z njimi vzdrževati še družino, je že napol čudodelnik.«

»Vili, pa si prepričan, da boš zares dobil izjemno pokojnino?« je previdno povprašal Rudi.

»Seveda!« je veselo vzkliknil Vili. »Zanjo se bom boril kot lev. Če bo treba, bom garal od jutra do večera. Za to, da bo nato moja pokojnina petkrat večja od moje sedanje plače, pa se že spleča pljuniti v roke, ali ne?«

Kdo ve kako dolgo bi še tako kramljali, če ne bi iz kuhinje z veliko skledo ričeta za repete pridrvela kuharica Špela.

»Fantje, danes pa ste govorili same neumnosti,« je energično dejala Špela. »Noben med vami nima niti najmanjših možnosti, da bi dobil izjemno pokojnino!«

»Zakaj pa ne?« je presenečeno povprašal Vili. »Saj dosegamo pri delu vrhunske dosežke!«

»To je že res,« je dejala Špela. »Vendar pa so izjemne pokojnine rezervirane samo za tiste, ki so dosegli vrhunske dosežke na področju kulture, znanosti in umetnosti, ne pa pri delu.«

»Hm, hm,« je zamišljeno dejal Vili. »Špela, če te prav razumem, človek v tej deželi za vrhunske dosežke pri delu ne more dobiti drugega kot skromno pokojnino. Torej so predpisi o izjemnih pokojninah jasni?«

»To ne! Predpisi o izjemnih pokojninah so izjemno nejasni, še bolj izjemno pa so ohlapni kriteriji za njihovo dodeljevanje. Na to je že večkrat opozoril tudi Sindikat državnih in družbenih organizacij Slovenije,« je dejala Špela. »Zato si lahko z lobiranjem, zvezami in na druge načine človek izbori izjemno pokojnino za marsikaj, samo za vrhunske dosežke pri delu ne!«

»Hm, hm,« je začel mencati Vili. »Razumem, da si izjemni znanstveniki in izjemni umetniki za izjemne dosežke zaslužijo izjemne pokojnine. Samo tega ne razumem, zakaj tudi delavci za štiridesetletno izjemno prizadevno in izjemno uspešno delo, ki ni bilo še nikoli pošteno plačano, ne bi mogli dobiti vsaj takšne pokojnine, da bi z njo na stara leta dostojno živeli. To bi bilo izjemno!«

»Fantje, nič se ne sekirajte,« je zamahnila z roko Špela. »Saj bomo tudi mi vsi za svoje delo dobili izjemne pokojnine!«

»Kakšne?« smo presenečeno povprašali vsi v en glas.

»Izjemno nizke!« je odvrnila Špela in skozi nihajna vrata izginila v kuhinjo.

»Spominja me na sir!«

»Zakaj?«

»Bolj je star, bolj je pokvarjen!«

Lepa starost

»Prav zadovoljen sem, da sem na stara leta še tako čil in zdrav.«

»Zakaj govoriš, da si že star, saj imaš šele devintrideset let?«

»Kdor želi imeti lepo starost, mora vanjo vstopiti, ko je še mlad!«

Trenner

»Imam odličnega trenerja. Za zmago bi žrtvoval tudi življenje!«

»Ali je mogoče, da bi za zmago žrtvoval svoje življenje?«

»Kdo pa govori o njegovem življenju: voljan je žrtvovati mojega.«

Direktor

»Kakšen je vaš direktor?«

Zrela leta

»Ali si se zdaj, ko si prišel v zrela leta in ko si pametnejši, že naučil popravljati svoje napake?«

»Ne. Zdaj jih znam tako spretno ponavljati, da me ne zasačijo!«

Trda vzgoja

»Fanika, zakaj tako pretepaš hčerko?«

»Ji bom že pokazala: opažam, da mi smrklja postaja vse bolj podobna!«

ČE VPRAŠATE MENE

Lov na čarovnice?

Piše: Doro Hvalica

Pobuda Vladi Republike Slovenije za spremembo Zakona o izjemnem priznanju in odmeri starostne pokojnine osebam, ki imajo zasluge na področju kulture, je legitimna pravica vsakogar – tudi Sindikata državnih in družbenih organov Slovenije, ki kot pobudnik ugotavlja, da so v zakonu pomanjkljiva merila, oziroma predlaga dopolnitev zakona z natančnimi merili in kriteriji.

Do tod je pobuda korektna, toda iz nje je mogoče jasno razbrati tudi željo, da se te pravice odpravijo ali bistveno omejijo.

Očitno je, da pobudnik ne pozna razlogov in okoliščin, ki so pripeljali do potrebe o dodatkih pri odmeri starostne pokojnine. Nerazvit umetnostni trg, plačevanje minimalnih prispevkov za pokojninsko zavarovanje samostojnim kulturnim ustvar-

jalcem, izrazita podcenjenost dela v kulturi od šestdesetih let dalje in pokojninski sistem, ki doslej ni omogočal dodatnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja, so v preteklih desetletjih povzročili, da bi mnogi naši najvidnejši in najzaslužnejši ustvarjalci na starost životarili.

Pa kljub temu jim zakon ne omogoča izjemnih pokojnin, temveč le dodatek – razliko med starostno pokojnino, ki bi jo sicer imeli po splošnih merilih, in priznanim odstotkom do najvišje pokojnine za polno pokojninsko dobo. Le 29 najzaslužnejših (od katerih pozna predlagatelj po lastnih besedah samo dva) ima najvišjo, povprečna pa je 75-odstotna. Podatek, da je takšnih uživalcev 643, je zavajajoč, kajti takšnih ustvarjalcev in poustvarjalcev na področju kulture je le 272, z dodatki od 4000 do 130.000 tolarjev.

Preveč? Morda.

Ampak, dodatke k starostni pokojnini ureja množica zakonov in predpisov. Večina družbenih, poklicnih, položajnih in podobnih skupin je številčno bistveno večja od kulturniš-

ke. Na primer: upravičenci po zakonu o popravni krivic – 422, delavci organov notranjih zadev in zaporov – 3078, administrativno upokojeni iz notranjih zadev – 430, delavci policije 674, vojaški zavarovanci 4612, prejemniki državne pokojnine – 12.361, akontacije pokojnin iz nekdanje SFRJ – 433, prejemniki varstvenega dodatka – 49.492, oficirji JLA – 530, drugi nosilci zavarovanja v nekdanji SFRJ do leta 1992 – 32.785, prejemniki dodatkov k pokojninam iz nekdanje SFRJ – 1984, kmetje – 17.206, itd. itd. do skupnega števila 231.306. Kulturnih ustvarjalcev in poustvarjalcev je torej kakih 1,2 odstotka (podatki iz mesečnega statističnega pregleda ZPIZ-a, oktober 2002)

Če vprašate mene, dvomim, da sta Ščernjavičeva pobuda in pogrevanje ničkolikokrat pogrete in pregrete teme uperjena proti tej peščici ljudi, ki smo jih vse življenje imeli v čisljih, bili nanje ponosni in so nam znova in znova potrjevali našo jezikovno, kulturno in narodno samobitnost.

Ker je pobudnik za spremembe Sindikat državnih in družbenih organov Slovenije in ker so največje skupine upravičencev prav s tega področja, predvidevam, da so ambicije predlagatelja bistveno širše.

Takšne pa podpiram tudi sam.

Brezskrbna prihodnost. Danes.

Zdravstveno zavarovanje pri Vzajemni je kot jamstvo za več sproščenosti v vašem življenju, za vas in za vašo družino.

Za brezskrbno prihodnost se zavarujte danes.

brezplačen telefon 080 20 60,
www.vzajemna.si, wap.vzajemna.si

VZAJEMNA
zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.

Jaz zate, ti zame.

Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d.v.z., Mala ulica 5, Ljubljana

POKRAJINA V ITALIJI, KJER SE NAHAJA MESTO NA SLIKAH	BRIZANTNO RAZSTRELIVO	LITERARNA DELA V SLOVAN. JEZIKIH	NASPROTJE SVETLOBE	ANTON PETJE	KITAJSKI VODITELJ	NEMŠKI FILMSKI REŽISER (ERICH)	ČRNOGORSKI VLAĐIKA IN PESNIK	STROKOV. KI ZDRAVI PO ZDRAVNIKOVH NAVODILIH	[Image: Aerial view of a town with a river and bridge]						
OPOROKA	1								[Image: Aerial view of a town with a river and bridge]						
MOČEN PRIJEM OKOLI NEČESA									[Image: Aerial view of a town with a river and bridge]						
NEPRIJETEN OBCUTEK				MADŽAR					[Image: Aerial view of a town with a river and bridge]						
OSVEŽUJOČA PIJAČA				SUROVINA ZA IZDELAVO PIVA	REKA V S. ŠPANIJI	CEVKA ZA V ZILO			[Image: Aerial view of a town with a river and bridge]						
NORDIJSKI BOGOVI			SKLOPITEV ZNAČILNOST OMEJENEGA						[Image: Aerial view of a town with a river and bridge]						
TESLA						VODJA		2	ŽGALEC OGLJA	MET ŽOGE CEZ NAS-PROTNEGA IGRALCA	VRBA	NOVI SAD	KEMIJSKI ELEMENT, ZNAK: Y	SLOV. PISATELJ (TONE, »UKANA«)	ELEKTRIČNI ŠTEVEC
KOZAŠKI POVELJNIK						Nagrada križanka št. 9	IGRALEC NA GODALO								
Avtor: Rudi Murn	Nova Delavska enotnost	SREDNJEVEŠKA NAPRAVA ZA METANJE	LJUBKOVALNO EDO ŽENSKO IME			ATLAS	DRUŽBENI SLOJ TRGOVCEV OVCJI SAMEC								
JANUAR, FEBRUAR, MAREC, APRIL, ?				LJUDSTVO V LAOSU			»NAPOLEONOV OTOK«					REKLO			
ČEŠKI TENISAČ (JIRI)				KLAVIRSKA TIPKA			PISATELJ FLEMING								
VELIKA TATVINA										SLOV. SLIKAR SUBIC	POGOVORNO: LEPILO	JAPON. UMETNOSTNA DRŠALKA			
GRŠKA BOGINJA MODROSTI					ITAL. UMETNO VLAKNO IN TKANINA							AM. IGRAL. CARREY	STRUPEN PLIN		
GORA NAD POSTOJNO					AM. FILM. IGRALKA HECHHE VEZNIK					POGOVORNO: SALA POSTAVA			NEON RT NA JUGU ŠPANIJE		
BELJAKOVINA V VEZIVNEM TKIVU						ALOJZ REBULA	ČTIVO, BERILO	ORGANIZIRANA PREDAVANJA CIRKUSANT							
KNOCK OUT		SOL TANTA-LOVE KISLINE								ANTON TROST	ANTON AŠKERC OTOK V JADRANU			ENGEL, ERICH (1891–1966) – NEMŠKI FILMSKI REŽISER	
[Image: Bridge over a river]	3													OTROŠKO VOZILO	IZDELOVALEC OKRASNIH KOVINSKIH PREDMET.
RAKEV											VODNA ŽIVAL	STANE POTOKAR STAROGR. DIDAKT. PESNIK			
TOMAŽ OSLEC						JAPONSKI PISATELJ (KOBŌ)	SAMICA BRAKA NORD. BOGINJA								
PRITOK ZAHODNE MORAVE											PERUNIKKA RENATA TEBALDI				
VRTNA RASTLINA ZA KOMPOT															
NAPADALEC NA ZNANO OSEBNOST															

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 9 (6. 3. 2003):

- 1:
- 2:
- 3:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljena na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svojega točnega naslova in davčne številke. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 17. marca 2003.**

Pravilna rešitev gesel iz 7. številke Nove Delavske enotnosti: 1. OAZA V SNEGU, 2. V PRIČAKOVANJU POMLADI, 3. BELA ODEJA. Nagrado 5000 tolarjev prejme **Ivana Lavrič**, Preglov trg 12, 1110 Ljubljana.